

Suom. last. kirj. 5.

SATUPIRTTI 41.

MITEN
VUORENPEIKKO
VOITTI KILPAJUOKSUN

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ

MITEN
VUORENPEIKKO VOITTI
KILPAJUOKSUN

KIRJOITTANUT
GIRI GRANLUND

P O R V O O

Werner Söderström
Osakeyhtiö

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖN
KIRJAPAINOSSA PORVOOSSA 1925

MITEN VUORENPEIKKO VOITTI KILPA- JUOKSUN

KAUKANA Lapissa, Norjan ja Euroopan kaikkein pohjoisimmassa kolkassa, leviää äärettömiä lumiaavoja ja kimaltelevia jääkenttiä; ja valkoiset tunturien huiput kohoavat sanomattoman yksinäisinä hiljaisesta erämaasta. Siellä on jyrkkiä kuiluja, korkeita harjanteita, kuohuvia virtoja, pauhaavia koskia ja syviä tunturijärviä, joissa vesi loistaa salaperäisen vaaleanvihreänä. Vain lunta silmänkantamiin, hehkuvaa ja säteilevää lunta. Kesäisin ajaa ehkä joku lappalainen porolleen ohi, mutta talvisin ei yksikään ihminen vaella näillä napaseuduilla, jotka aurinko ja kevät näkyvät unhoittaneen.

Mutta sittenkin asuu täällä elollisia olennoita. Pieni sopuli, joka on aivan hiiren näköinen, pii-leskelee täällä suurien kivien alla; ja heti kun ahmatti ja alituisesti nälkäinen tunturikettu tulee

näkyviin, se ryömii maanalaisiin käytäviinsä. Lumivarpunen laulaa hauskoja ja iloisia laulujaan; se ei kadota hyvää tuultaan, vaikka se ei miltei koko vuonna näe ainoatakaan vihreää lehteä tai ainoatakaan surisevaa kärpystä, joka kelpaisi aamiaiseksi. Tuntuririekkoa, joka on aivan valkoinen, kuten melkein kaikki napaseudun eläimet talvisaikaan, ei tahdo voida erottaa valkoisesta maasta — vain sen pienet hohtavat, mustat silmät ilmaisevat sen olemassaolon. Tunturipöllö lentää hämärän kalpeassa valossa metsästäen hii-riä, oravia ja jäniksiä, jotka pelästyneinä kavahtavat pakoon.

Mutta älkäämme unhoittako vuorenpeikkoa; sellainen asuu joka paikassa, missä on lumi-peittoisia tuntureita; ja hänestä saamme nyt kuulla sadun.

Porsangerinvuonon ympärillä on tunturiseppele, ja Tshokka-rassa on nimeltään eräs tuntureista, ja se on yli 1000 metriä korkea. Sen juurella asui lumimajassa peikkoperhe: isä, äiti ja lapset. Lapset — niitä oli kaksi pahankurista peikkopoikaa, ja heidän nimensä olivat Basse ja Pokka.

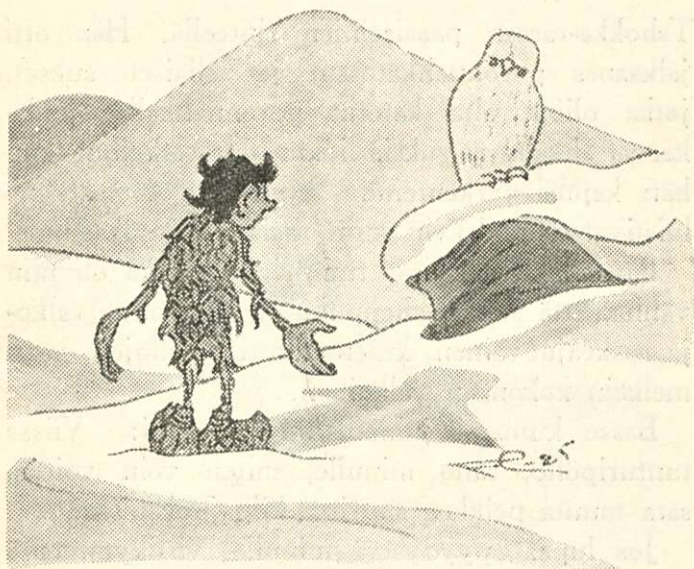
Väliin ke kaatuivat suin päin ja saivat nenänsä perunan
muotoisiksi.

Peikkoäidin oli aivan mahdotonta saada heitä hyödylliseen työhön. Ei, he tahtoivat viettää kaikki päivät hauskasti! He eivät halunneet kantaa puita äidillensä tai sulattaa vettä tai käydä metsästävässä rottia ja sopuleita päivälliseksi. Ja vain vaivoin ja tuskin ja oikein aika lailla pölyytettyään heidän mustia pörrojään sai isä heidät tekemään itse suksensa. He leikkivät mieluummin lumisotaa tai kirmasivat suurine puukenkineen jäällä. Väliin he kaatuivat suin päin ja saivat nenänsä perunan muotoiseksi, mutta yhtä villejä he olivat siitä huolimatta.

Mutta kaikkein eniten he sittenkin pitivät ket-tujen kilpa-ajoista, jotka suoritettiin eräällä tunturilla aivan Suomen rajan läheisyydessä; ja tunturin nimi oli Raste-gaissa. Tähän kilpailuun valmistui jok'ainoa peikko, jolla oli hiukankin kunnianhimoa ja ylpeyttä; ja kilpailua varten he hankkivat itselleen tunturiketun. Basse ja Pokka tahtoivat molemmat olla mukana, ja Basse tahtoi sitäpaitsi voittaa. Hän oli päättänyt voittaa tänä vuonna, sillä se, joka voittaisi tänä vuonna, se saisi tunturipeikkojen kuninkaan tyttären ja

Paadella istui viisas tunturipöllö.

kultaharkkoröykkiön, viisitoista kilpakettua ja jääpalatsin kaupanpäällisiksi.

Mutta miten, Haldisthokkon nimessä, juuri hän voisi saavuttaa voiton monesta sadasta muusta peikosta? Hän ajatteli kolme päivää ja kolme yötä ja lopulta hän sai hienon aatteen: hän lähti vanhan ja viisaan tunturipöllön luo, joka asui

Tshokka-rassan paasiseinien rinteellä. Hän otti jalkaansa poronnahkatossut ja sellaiset sukset, jotka olivat alta katetut poronnahkalla, jonka karvat ehkäisivät suksia liukumasta rotkoihin, kun hän kapusi jyrkänteitä. Mutta myötämaata ne luistivat yhtä hyvin kuin meidänkin suksemme.

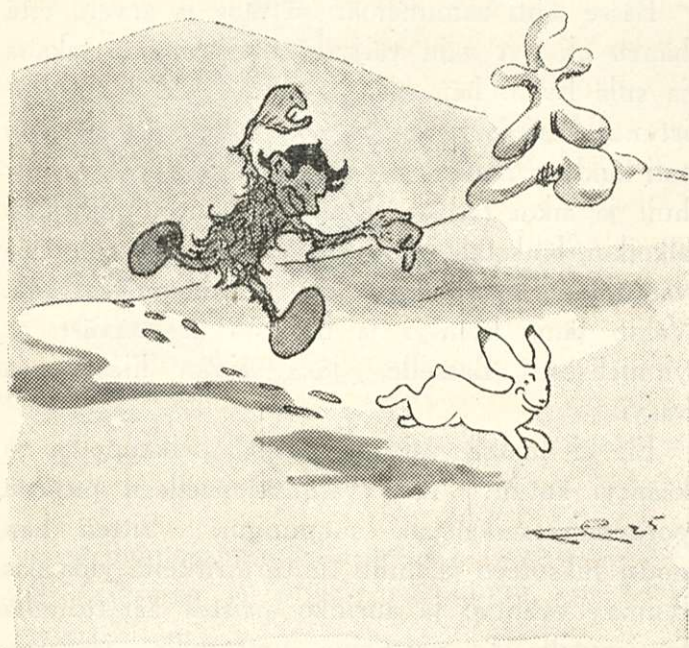
Paadella istui viisas tunturipöllö, joka oli niin vanha, että sen höyhenpuku ei enää ollut valkoinen ja ruskeajuovainen, kuten nuorten pöllöjen, vaan melkein kokonaan valkoinen.

Basse kumarsi juhlallisesti ja sanoi: Viisas tunturipöllö, sano minulle, miten voin voittaa sata muuta peikkoa suurissa kilpajuoksussa?

Jos lupaat pyydystää minulle viisikymmentä sopulia, niin että saan kerrankin syödä tarpeekseni, jotta saan sitten levätä kolme päivää, sanon sinulle, miten voit voittaa peikkojen kuninkaan palkinnon.

Sen lupaan, Haldisthokkon nimessä, vastasi Basse.

Silloin tunturipöllö kertoi, miten Basse voi voittaa viekkaudella sata muuta ylen kunnianhimoista peikkoa.

— — mutta pupujussi alkoikin laukata — —

Ensi töikseen tuli hänen pyydystää jänis, oli tunturipöllö sanonut.

Basse lähti aamuhämärissä ulos ja arveli, että hänen oli nyt vain väijyttävä lumimajan takana ja sillä hyvä: hän saisi jäniksen. Hän ei ollut istunut kovinkaan kauan, kun lumenvärinen jänö tuli loikkien hankea myöten. Basse hypähti ylös: hui! ja aikoi tarttua jänikseen, mutta pupujussi alkoikin laukata; ja vaikka Basse juoksi hurjaa vauhtia, ei hän päässyt metriä lähemmäksi sitä. Väliin jänis kääntyi ja hymyili ärsyttävästi ja ylimielisesti Basselle, joka aivan hiestyi ja väsyi.

Ei, ei maksa vaivaa, ajatteli peikkopoika ja kääntyi kotiin. Hän valmisti itselleen pitkistä poronnahkasuikaleista suopungin. Sitten hän nousi suksilleen ja hiihti tunturinrinteitä ylös-alas huimaa vauhtia; ja aurinko paistoi äärettömillä lumiaavoilla ja siintävillä tuntureilla, ja lumi-varpuset lauloivat. Äkkiä hän näki jäniksen istuvan laaksossa harmaalla kivellä. Basse kiristi vauhtia ja hiihti niin, että lumi ryöppysi; ja nyt hänen vauhtinsa oli niin kiivas, ettei Jussi ennat-

1 — natsukunryhmiä luvon kollektivistien vastu

— — jänis voi siepata sopulit, jotka eivät ennättäneet niin nopeasti paeta koloihinsa.

tänyt montakaan askelta harpata, ennenkuin Basse oli laaksossa ja sinkosi suopungin sen kaulan ympäri.

Nyt jutellaan, herra Jussi, sanoi Basse ja kiskoi pyristelevän jäniksen luokseen.

Siinä istui nyt Jussi aivan kiltisti ja hiljaa; se ei voinut muuta tehdä, koska sen kaulassa oli nuora.

Sen nuoran saat pitää kaulassasi niin kauan kuin olet tullut kesyksi ja lupaat, ettet karkaa luotani, sillä minä tarvitsen sinua hiukan, sanoi Basse.

Sitten hän hiihti kentälle, joka oli täynnä suuria, litteitä kiviä.

Kvivit, lauloi lumivarpunen, joka istui lumikentän keskellä koivussa. Mitä tekevät Basse ja Jussi?

Me olemme metsästävässä sopuleita rassa-tun-
turipöllölle, sanoi Basse ja vipusi suuren kiven
toisensa jälkeen ylös, joten jänis voi siepata
sopulit, jotka eivät ennättäneet niin nopeasti
paeta koloihinsa.

Kun niitä Bassen metsästyslaukussa oli viisikym-
mentä kappaletta, hiihti hän takaisin kotiin. Siellä
hän löi maahan seipään ja satoi Jussin siihen kiinni,
ja hän loi vielä korkean lumivallin sen ympärille,
niin ettei Pokka voisi huomata Jussia ja aavistaa,
että hänellä, Bassella, oli viekkaita sotasuunnitel-
mia päässään.

Tunturikettu on uskomattoman rohkea ja utelias.

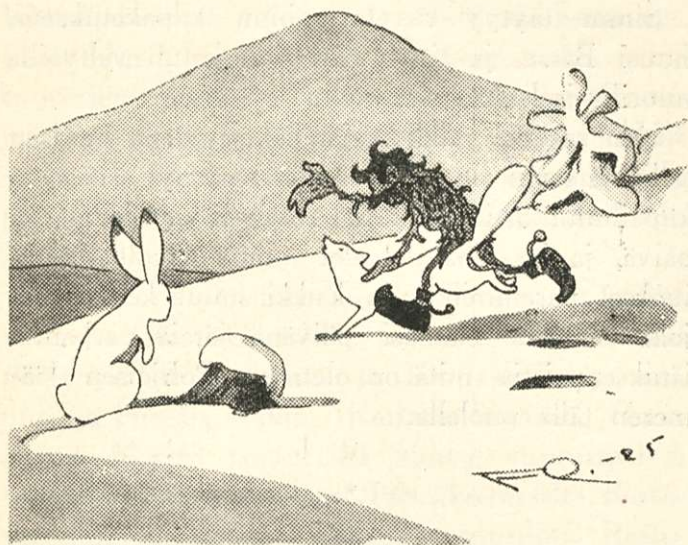
Sitten hän kiiiruhti hinaten viittäkymmentä pientä ja valkoista sopulia tunturipöllön luo, joka oli hyvin tyytyväinen. Kun hän vihdoin palasi kotiin, oli melkein pimeä. Ja Basse nukahti väsyneenä poronhahalleen lumimajaan.

*

Seuraavana päivänä täytyi Bassen ponnistella taaskin yhtä rajusti, Bassen, joka muuten oli niin laiska, ettei hän edes viitsinyt hieroa suksiinsa hylkeenrasvaa, jotta ne luistaisivat paremmin. Mutta nyt sively hän ne oikein perusteellisesti; sitten hän laski jäniksen irti ja hiihti sinne, missä hän tiesi tunturikettujen oleskelevan.

Heti kun hän oli havainnut tunturiketun, heittäytyi hän lumikinokseen ja oli nukkuvinaan. Ja hän piti jänisraukkaa kireästä nuorasta kiinni. Tunturikettu oli Jussin pahin vihamies; ja voitteko kuvitella, kuinka kauhean peloissaan hän oli tuntiessaan ketun ilkeän tuoksun. Tunturikettu on uskomattoman rohkea ja utelias. Onpa sattunut niinkin, että se on siepannut nukkuvan suusta

Ja sitten hän kimmahti sen selkään.

hiiren, ellei se ole sattunut löytämään mitään paremmalta maistuvaa. Siksipä se nyt tuli hiipien peikkopojan ja jäniksen luo. Basse siristi toista silmäänsä juuri kun kettu oli hypähtämässä Jussin kimppuun, ja sitten hän kimmahti sen selkään ja kuristi sen niskaa jaloillaan, niin että Mikko Repolainen oli tukehtua.

Sinun täytyy ruveta minun kilpaketukseni, huusi Basse, ja sitten hän sitoi ketun vahvoilla nuorilla ja laahasi sen kotiin.

Hän rakensi peikkomajan läheisyyteen lumisen tallin ja sanoi sitten: tässä sinä saat nyt asua aina kilpailuihin asti. Sinä saat rottia ja sopuleita joka päivä, ja jos sinä palvelet minua uskollisesti ja juokset paremmin kuin kaikki muut ketut, saat joka ainoana elämäsi päivänä järsiä parhainta jäniksenpaistia, mitä on olemassa Pohjoisen Jäämeren tällä puolella.

*

Onko se ihan totta? kysyi kettu.

Haldisthokkon, peikkojen kuninkaan vuoren nimessä, se on totta, vastasi Basse.

*

Silloin tunturikettu lupasi tehdä parhaansa.

Kokonaisen kuukauden opetti Basse joka päivä Mikko Repolaista juoksemaan kuin nopeinta

kilpa-ajohevosta. Basse oli suksilla ja kettu veti häntä niin hurjaa vauhtia, että heitä tuskin näkyi tunturien rinteillä ja laaksoissa. Vain Bassen sininen varjo kuvastui selväpiirteisenä valkeita kenttiä vastaan. Ketun tuuhea häntä oli suorana kuin paksu lampunharja ja pienet korvat heiluivat innosta.

Pian koitti se suuri päivä, jolloin sadat peikot vaelsivat Raste-Gaisselle, jonka tuntevat kaikki tunturipeikot Sveitsissä ja Karpaateillakin asti, niin, ja Himalajallakin. Kaikilta Suomen, Ruotsin ja Norjan tuntureilta ajoivat tunturipeikot valkeilla tunturiketuillaan: Tshokka-rassalta, Basse-varrelta, lappalaisten pyhältä tunturilta, Rosta-tunturilta ja Kistetunturilta ja Kebnekaiselta ja Sulitelmalta, ja viimein tuli itse peikkokuningas tyttärineen Haldisthokkolta.

Peikkoprinsessan nimi oli Birri ja hänen pukunsa oli hienointa sopulinnahkaa ja sen oli Kamshatkan peikko lähettänyt hänelle joululahjaksi. Hänen korvissaan oli kultarenkaat ja hänen nenässään oli kultarengas ja hänen vyössään ja ranteissaan ja

nahkatossuissaan oli kultarenkaita, ja kun hän käveli, helisi ja kilisi hän.

*

Peikkokuningas oli kovin ylpeä hänestä ja siksi hän tahtoi, että juuri kaikkein vikkelin ja nokkelin peikkonuorukainen saisi hänet morsiamekseen. Kuningas ja prinsessa istuivat kumpikin lumivaltaistuimellaan, jonka peikko oli rakentanut heidän kunniakseen; ja niin voi kilpa-ajo alkaa.

Kaikki tunturiketut seisoivat ja vapisivat ja tempoivat suitsiaan kärsimättöminä, ja kaikki odottivat, että peikkokuninkaan tallimestari ampuisi lähtölaukauksen, s. t. s. törähdyttäisi tuohitorvellaan.

Tu-turu-tu-tu-uuuu!

Nyt lähtivät kaikki ketut miltei yht'aikaa juoksemaan, ja pian ne hajaantuivat yli koko lumiaavan. Niitten piti juosta toiselle tunturille, joka oli muutamien kilometrien päässä. Ja se, joka ensimmäisenä palaisi Raste-Gaissalle, voittaisi kilpailun.

Se juoksi kuin tuulispää.

Bassen kettu oli lähtenyt matkaan mainiosti. Kun se oli juossut hetken, otti Basse metsästyslaukkuun kätkemänsä jäniksen esiin ja päästi sen juoksemaan muutamia askeleita ketun edellä. Kettu tuli kuin villiksi ja hulluksi, kun se sai vainua jäniksestä, ja luuli, että se oli ensimmäinen luvatuista jäniksenpaisteista, joka nyt piti pyydystää. Se juoksi kuin tuulispää jäniksen perässä suoraan kääntöpaikkaa kohden. Sinne se saapui

paljon ennen kuin muut, vallan niin hyvissä ajoin, että Basse antoi sen puhaltaa hiukan, sill'aikaa kuin Jussi luikki tunturille pakoon.

*

Koska hän oli saanut tällaisen etumatkan, oli helppo asia ennättää ensimmäisenä lähtöpaikalle.

Juokse, kettuseni, huusi Basse kiihoittaen, niin saat jäniksenpaistia, kun pääsemme kotiin.

Ja kettu juoksi kuin pikkuinen automobiili. Hei, nyt näkyi jo Raste-Gaisse, nyt peikko ja nyt prinsessa, joka säteillen otti Bassen vastaan, joka oli voittanut kaikkien kilpailujen kilpailun.

Ja kaikki peikot taputtelivat vatsaansa kuin rumpua ja huusivat:

Hei, voittaja! Hei, prinssi Basse! Eläköön! Eläköön! Eläköön! Haldisthokko-o-o-o-oooc-o!

Sitten ajoivat kaikki tunturiketuillaan pitkänä juhlakulkueena uuden lumipalatsin luo, joka oli koristettu härmäköynnöksillä ja oli valmis vastaanottamaan Bassen ja hänen morsiamensa, uuden Haldisthokkon prinssin ja prinsessan. Ja kaikilla

— — prinsessa, joka säteillen otti Bassen vastaan — —

Lumipalatsi, joka oli valmis vastaanottamaan Bassen ja hänen morsiamensa.

oli rätisevät soihdut ja taivaalla loimusivat revontulet.

Bassen kettu sai jäniksenpaistinsa joka ainoa päivä ja Basse itse sai jäniksen- ja metsäkananpaistia niin usein kuin hän suinkin halusi. Ja sitä tarjottiin kultaisilla vadeilla ja tarjoilijoina oli näppäriä hovipeikkoja. Eikä Basse tiennyt, mistä hän iloitsi enemmän: prinsessa Birristäkö, joka nyt oli hänen, vaiko aarrekammioista, joka oli syvällä lumen alla ja jossa oli paljon kulta-harkkoja, vai siitäkö, ettei hänen enää koskaan tarvinnut tehdä työtä.

RUDYARD KIPLING:
VEIKEITÄ JUTTUJA.

Tekijän suurenmoisesti kuvittama.

Hinta sid. 20:—.

Rudyard Kipling on meidän aikamme kertojista kaikkein ensimmäisiä.

Hänellä on aivan erikoinen kyky kertoa lapsista ja lapsille niin uskottavasti, opettavasti ja kauniisti, että aikuisetkin siitä aivan hurmautuvat.

Luettuamme vielä kerran nämä nerokkaasti kerrotut lastenjutut voimme vakuuttaa Teille, että hauskempaa kirjaa emme ole löytäneet koko maailmankirjallisuudesta.

Lukekaa »VEIKEÄT JUTUT»!

Hinta 3 mk.